

Korekh: Sandwicing Slavery and Freedom

1. בבלי פסחים קט"ו.

אמר רבינא: אמר לי רב משרשיא בריה דרב נתן, הכי אמר הלל משמיה דגמרא: לא ניכרוך איניש מצה ומרור בהדי הדדי וניכול, משום דסבירא לן: מצה בזמן הזה דאורייתא, ומרור דרבנן, ואתי מרור דרבנן ומבטיל ליה למצה דאורייתא - ואפילו למאן דאמר מצות אין מבטלות זו את זו - הני מילי דאורייתא בדאורייתא, או דרבנן בדרבנן, אבל דאורייתא ודרבנן - אתי דרבנן ומבטיל ליה לדאורייתא.

מאן תנא דשמעת ליה מצות אין מבטלות זו את זו - הלל היא. דתניא: אמרו עליו על הלל שהיה כורכן בבת אחת ואוכלן, שנאמר אעל מצות ומררים יאכלהו. אמר רבי יוחנן: חולקין עליו חביריו על הלל. דתניא: יכול יהא כורכן בבת אחת ואוכלן כדרך שהלל אוכלן - תלמוד לומר על מצות ומררים יאכלהו - אפילו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו.

מתקיף לה רב אשי: אי הכי, מאי אפילו? אלא אמר רב אשי: האי תנא הכי קתני: יכול לא יצא בהו ידי חובתו אלא אם כן כורכן בבת אחת ואוכלן, כדרך שהלל אוכלן - תלמוד לומר על מצות ומררים יאכלהו - אפילו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו. השתא דלא איתמר הלכתא לא כהלל ולא כרבנן - מברך על אכילת מצה ואכיל, והדר מברך על אכילת מרור ואכיל, והדר אכיל מצה וחסא בהדי הדדי בלא ברכה, זכר למקדש כהלל.

2. כתר שם טוב, כרך ג', עמוד קס"ו

והרב מוהר"ם אלשיך (שם) נתן טעם יפה למצות הכריכה של הלל הזקן. כי כאשר תכרוך המצה והמרור, הם בבחינת היצה"ט והיצה"ר שגם בו תעבוד את ה' כענין בכל לבבך בשני יצריך ושיהיה נגרר אחר עצת היצה"ט עכ"ל.

ולוי נראה בופן אחר בטעם הכריכה ללמדנו כשם שהיצה"ט נחוץ לאדם להדריכו בדרך הישר והטוב, לעומת זה צריך לו גם להיצר הרע, שהיצה"ר אינו רע בהחלט, ונמצא בו גם דבר טוב כמו שאמרו אין ברע שאין בו גם חלק הטוב, ולולי זה לא בראו ה' וכמו שדרשו חכז"ל והנה טוב מאד זה יצה"ר, וכי יצה"ר טוב מאד אמתהה? אלא שאילולי יצה"ר לא בנה אדם בית ולא הוליד בנים ולא נשא ונתן עכ"ל, וגם לילי היצה"ר לא היה מקום לבחירה וידיעה באדם ולא שכר ועונש, כמו שארז"ל על אנשי כנה"ג שהיו מבקשים רחמים שימסור בידם יצה"ר של ע"ז וכו' אמרו הואיל ועת רצון היא נבעי רחמי איצרא דעבירה, בעי רחמי ואמסר בידיהו, אמר להו חזו דאי קטליתא ליה אישתכח [אמ"ה זה פלא כי לא נמצא ביצא בת יומא, שאעפ"י שהתנגולת אינה מזדווגת עם התרנגול יכולה להוליד ביצים, מחמת שמחמת עצמה בעפר וזה ידוע לכל] אמרי היכי נעביד ונקטליה כליה עלמא, נבעי רחמי אפלגא וכו' עי"ש אבל לעת"ל יבטל היצה"ר מעלינו.

3. משנה ברורה או"ח תעה:טז

(טז) וכורכה עם המרור - וצריך כזית מצה [טו] וכזית מרור. וטעם כריכה זו [טז] כדי לצאת דעת הלל דס"ל דקרא דעל מצות ומרורים יאכלהו בהדי הדדי משמע ומ"מ לצאת רק בזה ידי אכילת מצה ואכילת מרור אי אפשר בזה"ז אפילו להלל דכיון דמרור בזה"ז דליכא פסח אינו רק מדרבנן וע"כ כשיאכלם ביחד אתי טעם מרור ומבטל לה לטעם מצה שהוא מדאורייתא אפילו בזה"ז ומשום זה צריך לאכול מתחלה כל אחד בפ"ע ואח"כ אוכל שניהם ביחד כדי לעשות זכר לזמן שהיה מקדש קיים והקריבו פסח ואז לפי דעת הלל היו אוכלים מצה ומרור ביחד: